

Vzdělávací obor: **Hudební, taneční a dramatická výchova**

Očekávaný výsledek učení: **UAK-HTD-002-ZV5-005**
Vyjádří svůj zážitek z hudebního, divadelního nebo tanečního díla nebo programu.

Popis úrovně **Splněno:**

- Popíše své pocity z ukázky hudebního, tanečního nebo divadelního díla.
- Slovně vyjádří svůj zážitek z navštíveného koncertu, představení nebo programu.
- Zapojí se do komunikace o díle.
- Reaguje na zážitek ze setkání s uměleckou tvorbou prostřednictvím slova nebo výtvarného vyjádření, pohybu, zvuku či jiných nonverbálních výrazových prostředků.
- Na základě setkání s tanečním nebo divadelním dílem rozliší základní druhy a formy těchto umění (balet, folklórní tanec a moderní/současný tanec, činohra, loutkové divadlo) a prostředky jejich vyjádření (pohyb a tanec, hra herců, scéna a kostýmy, hudba).
- Rozumí základním pojmům a profesím souvisejícím s tvorbou hudebního, dramatického nebo tanečního díla, např.: orchestr, tanečník/tanečnice, herec/herečka, dirigent/ka, koncert, představení, zpěvák/zpěvačka, diváci, účinkující, autor/ka, režisér/ka, choreograf/ka, technik, hudebník/hudebnice, skladatel/ka

A to je zakázáno?

Autorka materiálu: Mgr. Art. Zdenka Brungot Svíteková

Úvod/kontext/anotace:

Inscenace *A to je zakázáno?* zve k přemýšlení o hranicích mezi tím, co je povoleno, a co už zakázáno. Tyto hranice jsou často neviditelné a proměnlivé – ovlivněné věkem, výchovou, společností i osobním nastavením. Autorský tým hravě a s nadhledem pracuje s různými podobami zákazů, příkazů a společenských očekávání. Diváci tak mají možnost nejen pozorovat, co je „jinak“, ale také hledat vlastní porozumění tomu, co je přijatelné, a co už ne – a proč tomu tak je.

Ilustrace ukazuje příklad, jak rozvíjet u žáků schopnost vnímat a interpretovat umělecké dílo prostřednictvím těla, skupinové spolupráce i reflexe. Skrze čtyři na sebe navazující aktivity žáci:

- **aktivují vzpomínky na představení pohybem** a domlouvou ve skupině (pohybové hádanky),
- **učí se všimnout si základních pohybových prostředků a postav**, které v představení rozeznali,
- **diskutují o významu pravidel a jinakosti**, přemýšlí nad smyslem zákazů a povolení a hledají vlastní stanovisko,
- **vytvářejí vlastní pohybový nebo rytmizovaný výstup**, kde formulují své zákazy a příkazy, a rytmizují je např. do podoby krátkého rapu nebo rytmizovaného projevu.

Cílem je nejen porozumět viděnému dílu a jeho prostředkům komunikace určitého tématu, ale i otevřít prostor pro vyjádření vlastních postojů a tvořivou reakci. Výuka propojuje vnímání, pohyb a diskusi, a podporuje v dětech smysl pro spolupráci, respekt a sebevyjádření.

Zadání pro žáky:

Text zadání (součástí mohou být i obrázky, tabulky apod.)

I. Pohybové hádanky

Žáci se rozdělí do skupinek (3–5).

Domluví se, která část představení jim nejvíc utkvěla v paměti. Může jich být i více.

Společně ji ztvární fotkou / pohybovým „obrazem“.

Ostatní skupiny hádají, který moment představení fotka zachycuje.

II. Pojmenování prostředků a postav

Na základě hádanek si společně s pedagogem pojmenují:

Jaké postavy z inscenace byly ztvárněny?

Jak se pohybovaly? (rychlost, prostor, energie, pohybový slovník...) Jaké choreografické/kompoziční prvky žáci viděli?

Jaké scénografické prvky byly použity? Co přinesly pro pohybové možnosti interpretů a pro představivost diváka?

Práce může probíhat na tabuli nebo formou kartiček.

III. Diskuse: Co bylo zakázáno?

Učitel pokládá otázky a společně se žáky zapisuje na velký papír nebo tabuli:

Co bylo v představení zakázáno? Co bylo povoleno?

Jak se v inscenaci objevila „jinakost“ (např. interpretka s handicapem)?

Proč existují pravidla a zákazy? Kdy dávají smysl? Kde se s nimi žáci setkávají a proč?

Jaký mají význam slova jako respekt, dohoda, hranice, chyba?

IV. Tvorba: Naše zákazy a příkazy

Žáci se rozdělí do skupin po 3 nebo 4. Každá ze skupin vytvoří seznam „zákazů a příkazů“. Můžou to být ty z představení nebo ze života třídy, školy, města, domácnosti...

Z těchto pravidel složí krátký **rap / rytmický text**.

Mohou přidat pohybové kompozice nebo rytmický doprovod (tleskání, dupání, beatbox.)

Vzájemně si skladby zarapují.

V. Závěrečný reflexivní kruh

Co pro mě znamená pravidlo nebo zákaz?

Jaké pravidla ctíme ve třídě?

Kdybychom vytvářili nová, jaká tři by to byla? Důvod?

Pojďme týden ověřovat, jak fungují v praxi.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK kulturní Umění a kultura jako prostředek komunikace KKT-UMK-000- ZV5-001	<i>Vnímá umění a kulturu jako způsob poznávání světa a vyprávění o něm.</i>	- zajišťuji výuku, která aktivně zapojuje žáky do procesu objevování a zkoumání různých forem umění a kultury, používám různé didaktické metody, jako jsou diskuse, skupinové aktivity a praktická cvičení, abych podpořil jejich zájem a aktivní účast - používám umělecká díla, abych představil žákům různé kulturní a umělecké projevy - pořádám diskuse a reflexe o uměleckých dílech a kulturních událostech, které žákům umožňují analyzovat a interpretovat různé aspekty umění a kultury a vyjadřovat své názory a dojmy
KK osobnostní a sociální Budování a udržování zdravých vztahů KOS-VZT-000- ZV5-001	<i>Rozvíjí vztahy s ostatními.</i>	- stanovuji spolu se žáky pravidla pro jednání ve třídě, jejichž cílem je vytváření dobrého klimatu, respektujících vztahů a prostředí vhodného pro učení - zařazuji aktivity, které vedou žáky k porozumění pravidlům v různých situacích a vztazích mezi lidmi

Metodický komentář pro učitele

Text/obrázek apod. – pokud je potřeba

V případě potřeby nabídněte podporu při:

- vybavování si představení (vedená evokace, aktivace paměti),
- domluvě ve skupině.

Dbejte na respektující přístup při hádání hádanek.

U zdatné skupiny je možné pohybové hádanky realizovat formou:

- vzpomínka – 3–5 žáků postupně vchází do kruhu a jeden po druhém (bez předešlé dohody) tvoří „fotku“ z představení – zbytek skupiny říká, kterou situaci z představení vidí.

Pro pojmenovávání uměleckých prostředků a rolí můžeme použít kartičky s terminologií (např. tempo, kontakt, úroveň, směr, napětí, těžiště, úrovně, ...)

Při sbírání příkazů a zákazů si vytvořte na tabuli nebo na papíře osu „zakázáno – povoleno“ a připsujte k ní konkrétní situace z představení, třídy, školy, domu, společnosti.

Pro tvůrčí část:

Místo rapu lze vytvořit rytmizované slogany nebo pohybový řetězec s pravidly.

Pomůcky k aktivitám:

- papíry/tabule,
- kartičky s pohybovými principy a kompozičními prvky, terminologií, kterou mají mít zvládnutou,
- tužky, fixy,
- prostor pro pohyb,
- perkusní nástroje pro případné doprovodu rapu, možná žáci zvládnou i beatbox.

Popis ověřování

Učitel sleduje, zda žák:

- se aktivně zapojuje do pohybových hádanek,
- dokáže vysvětlit, který moment představení „fotka“ reflektuje,
- rozpozná a pojmenuje základní pohybové a kompoziční prostředky a role tvůrců inscenace,
- vysvětlí souvislosti mezi pravidly, zákazem a chováním postav,
- dokáže na téma reagovat tvořivě (rap, rytmus, pravidla) a zážitek transformuje do vlastních tvůrčích aktivit,
- žák propojuje téma představení – pravidla, hranice povoleného a zakázaného, příkazy – se svým reálným světem.

Zdroje

<https://www.alfredvedvore.cz/cs/program/a-to-je-zakazano-320/>

A to je zakazano?

*Představte si moment těsně před **hranicí** zakázaného. Nebo naopak, těsně za hranicí zcela povoleného. To místo na škále od „vše je zakázáno“ až po „vše je dovoleno“, které má každá/každý z nás jinde. Místo, které se proměňuje v souvislosti s věkem, dobou, ve které žijeme, výchovou, kulturním prostředím, politickou situací nebo společenským postavením. Místo, které je zároveň nepsaným pravidlem určujícím **hranice** osobní svobody. Právě kolem této hranice, kterou máme každá/každý jinde, se odehrává něco jedinečného, až vzrušujícího. Něco, díky čemu se můžeme **inspirovat** a **učit vzájemnému respektu**.*

*V inscenaci **A to je zakázáno?** se autorky/autoři zaměřují **na celou škálu činností od těch lehce nevhodných až po přísně zakázané** a s hravostí stírají rozdíly mezi jedním a druhým. A jak to máte vy? Je pro vás přirozenější zákaz dodržet, nebo ho porušit?*

Věříme, že v dialogu s dětmi i dospělými dojdeme k tomu, že některé zákazy skutečně dávají smysl a pomáhají nám vytvořit bezpečnou strukturu fungování ve společnosti. A také k tomu, že existují i takové zákazy a pravidla, které svůj smysl v čase ztratily, nebo ho dokonce nikdy neměly.

Představení je vhodné pro diváky od 7 let.

Koncept, tvorba, interpretace: Jazmína Piktorová, Markéta Stránská, Tomáš Janyпка

Hudba a zvukový design: Pasi Mäkelä

Dramaturgie: Maja Hriešik

Scénografie, kostýmy a grafický design: Vendula Tomšů

Světelný design: Zuzana Režná

Průvodce: Václav Kalivoda

Produkce: Anna Gazdíková & ZDRUHESTRANY

Koprodukce: Švestkový Dvůr, Malovice

Coaching uměleckého výzkumu: Benjamin Richter, Jean Gaudin

Projekt je realizován za podpory Centra choreografického rozvoje SE.S.TA, TELOCVIČŇA – Rezidenční centrum pre tanec v Bratislavě, PLAST— Platforma pre súčasný tanec, Moving Station Plzeň, REZI.DANCE Komařice, Švestkový Dvůr, Malovice a Divadlo Alfred ve dvoře v Praze.

Projekt je realizován za finanční podpory EU prostřednictvím Národního plánu obnovy, Ministerstva kultury České republiky, hlavního města Prahy, statutárního města Brna, statutárního města Plzně, Jihočeského kraje, Státního fondu kultury České republiky, dále díky podpoře International Visegrad Fund v rámci rezidenčního programu Performing Artists Residency, Nové sítě, z. s., a organizace Johan, z. ú.

viac info a fotky:

<https://www.alfredvedvore.cz/cs/program/a-to-je-zakazano-320/>

<https://zduhestrany.com/>